

Warszawa, dnia 11 marca 2021 r.

Poz. 267

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 25 lutego 2021 r.

w sprawie uczczenia Józefa Brandta w 180. rocznicę urodzin

11 lutego 1841 r. urodził się Józef Brandt – jeden z pięciu, obok Jana Matejki, Piotra Michałowskiego, Józefa Chełmońskiego i Henryka Siemiradzkiego, najwybitniejszych malarzy polskich XIX w.

Artysta urodził się w Szczepieszynie w zamożnej, pochodzącej z Warszawy, spolonizowanej inteligentnej rodzinie o niemieckich korzeniach. Jego dziadek był profesorem medycyny na Uniwersytecie Warszawskim. Ojciec malarza, także lekarz, walczył w Powstaniu Listopadowym. Zmarł przedwcześnie na tyfus, osieracając rodzinę.

Pierwsze lekcje rysunku Józef Brandt pobierał u matki, Krystyny z Lesslów – malarki amatorki, córki znanego architekta Fryderyka Alberta Lessla. Przyszły artysta w 1859 r. rozpoczął studia inżynierskie w Szkole Mostów i Dróg w Paryżu, jednak porzucił je na rzecz malarstwa. Poznał Juliusza Kossaka i pod jego wpływem podjął naukę w pracowni malarstwa historycznego Léona Cognieta. Po powrocie do kraju wspólnie z Juliuszem Kossakiem odbył podróż na Ukrainę i Podole. Odtąd Kresy Wschodnie stały się ulubionym tematem jego prac.

Brandt zadebiutował w 1861 r. na wystawie warszawskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. Dwa lata później rozpoczął studia w Akademii Sztuk Pięknych w Monachium, gdzie doskonalił swój warsztat malarski, tworząc dzieła z zakresu realizmu i malarstwa batalistycznego. W 1870 r. otworzył w Monachium własną pracownię, która należała do najsłynniejszych w mieście. Zgromadził w niej kolekcję niezwykle cennych przedmiotów: dawnej broni, mebli i strojów, zbieranych z miłością i znanstwem. Został uznany za przywódcę tzw. monachijskiej szkoły malarstwa polskiego, do której zaliczano m.in. Aleksandra i Maksymiliana Gierymskich, Alfreda Wierusza-Kowalskiego, Wojciecha Kossaka i Leona Wyczółkowskiego. Odnosił międzynarodowy sukces. Za swoje dokonania był odznaczany i wyróżniany nagrodami na wielu wystawach. Został honorowym profesorem akademii w Monachium i członkiem akademii sztuk w Berlinie i Pradze.

Artysta, mimo że mieszkał wiele lat poza krajem, zawsze podkreślał swoją polskość, dając jej wyraz choćby poprzez podpisywanie się pod obrazami jako Józef Brandt z Warszawy. Ostatnie lata życia spędził w majątku swojej żony w Orońsku pod Radomiem, gdzie zmarł w 1915 r.

Jego płótna przywracały pamięć o wielkości i rycerskiej przeszłości Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Malował bitwy, potyczki, podjazdy, sceny rodzajowe z historii Polski – z czasów zwycięskich wojen z Turcją, Rosją czy Szwecją. Takie sceny widać m.in. na obrazach: „Bitwa pod Chocimiem”, „Czarnecki pod Koldyngą”, „Bitwa pod Wiedniem”, a także „Wjazd z Wilanowa Jana Sobieskiego z Marysieńką” i „Konfederaci barscy”. Do jego ulubionych motywów należały sceny przedstawiające koloryt kresów, które są widoczne na obrazach: „Miasteczko na Podolu”, „Nad Dniestrem” czy „Wesele kozackie”. Chętnie malował konie, polowania i jarmarki – jest autorem m.in. takich obrazów jak „Targ na sokoły”, „Żydzi prowadzący konie na targ”, „Jarmark w Bałcie na Podolu”, na których przy okazji przedstawiania scen handlu końmi, chartami, sokołami czy wschodnimi kobiercami sportretowano drobną szlachtę podolską i orientalnych kupców.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 180. rocznicę urodzin Józefa Brandta – wybitnego polskiego malarza, czci Jego pamięć i wyraża uznanie dla dorobku twórczego artysty oraz wielkiego wkładu w ocalenie polskiej tożsamości i świadomości narodowej.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*